

บทคัดย่อ

รายงานวิจัยเรื่อง “ชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย” มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาเปรียบเทียบหลักเกณฑ์และภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อและนามสกุล ตลอดจนความเชื่อและค่านิยม ที่สะท้อนออกมาจากการตั้งชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังต้องการแสดงให้เห็นทิศทางของการเปลี่ยนแปลง และปัจจัยที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงรูปแบบของชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ด้วย ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยเป็นชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ 11 กลุ่มที่อาศัยอยู่ในอำเภอเชียงแสน ได้แก่ ลาว ไทลื้อ ไทใหญ่ เมี่ยน จีนฮ่อ ม้ง พม่า ลัวะ ว้า อาข่า และลาหู่ โดยเก็บข้อมูลจากทะเบียนราษฎร อำเภอเชียงแสน ประกอบกับการลงพื้นที่ภาคสนามเพื่อทำการสัมภาษณ์กลุ่มชาติพันธุ์

ผลการศึกษาพบว่า หลักเกณฑ์ในการตั้งชื่อและนามสกุลของแต่ละกลุ่มชาติพันธุ์มีเอกลักษณ์ที่เหมือนและแตกต่างกัน บางกลุ่มชาติพันธุ์มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ในขณะที่บางกลุ่มชาติพันธุ์ได้รับอิทธิพลจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่น ภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อและนามสกุลก็มีความหลากหลายทั้งที่เป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์เอง และภาษาของกลุ่มที่มีอิทธิพลในพื้นที่เช่น ภาษาไทยและภาษาจีน สำหรับค่านิยมในการตั้งชื่อที่พบเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ความใกล้ชิดกับธรรมชาติ และการนับถือบรรพบุรุษเป็นสำคัญ ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการดำรงอยู่ของชื่อและนามสกุลของกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ ได้แก่ เรื่องการรวมกันเป็นชุมชนขนาดใหญ่ และการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ ในขณะที่เดียวกันก็มีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตั้งชื่อและนามสกุล กล่าวคือ ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย วาทกรรม “คนชายขอบ” การปะทะสังสรรค์กับสังคมภายนอก และปัญหาการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ส่วนปัจจัยภายในได้แก่ ความรู้สึกถึงความเป็นคนไทย และการไม่ยึดถือขนบธรรมเนียมปฏิบัติเดิม

คำสำคัญ: ชื่อ, นามสกุล, กลุ่มชาติพันธุ์